

Sygn. akt II Ka 464/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 sierpnia 2020r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Orzechowska
Sędziowie:	SO Agnieszka Karłowicz SO Karol Troć (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Marzena Głuchowska

przy udziale Prokuratora Barbary Szczepanik

po rozpoznaniu w dniu 11 sierpnia 2020 r.

sprawy **T. D.**

oskarżonego z art. 177 § 2 kk

na skutek apelacji, wniesionych przez prokuratora i pełnomocników oskarżycieli posiłkowych

od wyroku Sądu Rejonowego w Węgrowie

z dnia 20 marca 2020 r. sygn. akt II K 555/19

I. w zaskarżonej części zmienia wyrok w ten sposób, że:

1. uchyla zawarte w pkt II, III i IV wyroku rozstrzygnięcia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności, o karze grzywny oraz o obowiązku probacyjnym informowania sądu o przebiegu okresu próby;
2. na podstawie art. 63§1 kk zalicza okres zatrzymania oskarżonego od 11 maja 2019r. godz. 21:10 do 13 maja 2019r. godz. 15:00 na poczet orzeczonej wobec niego kary pobawienia wolności;

II. w pozostałej zaskarżonej części wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa 180 zł tytułem opłaty za obie instancje i 20 zł wydatków postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II Ka 464/20

Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Węgrowie z dnia 20 marca 2020 r. sygn. akt II K 555/19

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w części

w całości

#

co do winy

#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	

#	brak zarzutów	
---	---------------	--

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

<p>2.2.2. Dowody niewuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</p>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach niewuwzględnienia dowodu

<p>3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>		
Lp.	Zarzut	
	<p>1. rażącej niewspółmierności kary i środka karnego w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości czynu popełnionego przez oskarżonego poprzez przyjęcie, że kara jednego roku pozbawienia wolności z zastosowaniem warunkowego zawieszenia wykonania kary na okres próby lat trzech oraz kara grzywny 200 stawek dziennych po 20 złotych każda oraz zakaz prowadzenia pojazdów na okres 3 lat będzie karą wystarczającą, podczas gdy wina sprawcy, stopień społecznej szkodliwości czynu był rażący ze względu na tragiczny skutek czynu, którym była śmierć pokrzywdzonej, którego wydzźwięk osobisty i społeczny oraz nieodwracalność nie może być przeważona przez wątpliwe i nieliczne okoliczności łagodzące; ponadto brak uwzględnienia celów kary, jakie ma ona</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>

	spełniać w postaci funkcji prewencyjnej, sprawiedliwościowej i wychowawczej;	
2. Obraza art. 424 §2 kpk poprzez faktyczną lakoniczność uzasadnienia w zakresie wymiaru kary poprzez wadliwą komparycję, względnie brak faktycznej komparycji tragicznego skutku zdarzenia i rażącego stopnia naruszeń, którego dopuścił się oskarżony, brak porównania szkodliwości czynu z innymi przestępstwami (choćby tylko w zakresie bezpieczeństwa komunikacji), brak uwzględnienia wyjątkowości dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary i uzasadnienia jego zastosowania, czy też brak uzasadnienia dlaczego wskazane okoliczności zostały uznane za łagodzące i dlaczego w takim stopniu przeważały tragiczny skutek spowodowany przez oskarżonego;	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
W pierwszej kolejności godzi się zauważyć, że przedmiotowy wyrok Sądu I instancji został zaskarżony na niekorzyść oskarżonego przez oskarżyciela publicznego oraz pełnomocników obu oskarżycieli posiłkowych, z tym że wszystkie dotyczyły rozstrzygnięć o karze i środku karnym, zaś spośród skarżących wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego złożył jedynie pełnomocnik S. F. – i uzasadnienie to jest sporządzone w zakresie jego apelacji.		

Ad 1. Wymierzona oskarżonemu kara w ocenie Sądu odwoławczego nie spełnia celów, określonych m.in. w art. 53 § 1 kk, a sposób jej ukształtowania nie uwzględnia należycie wszystkich określonych w art. 53 § 2 kk i nast. zasad jej wymiaru. Sąd wymierza bowiem karę bacząc, by z jednej strony jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, ale też uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Zdaniem Sądu odwoławczego Sąd meriti nadmiernie skupił się na wychowawczym aspekcie karnoprawnej reakcji na popełnione przestępstwo, nie uwzględniając w dostatecznym stopniu funkcji oddziaływania społecznego oraz funkcji odpłaty. Słusznie Sąd ustalił, że przy ustawowym zagrożeniu za przypisany oskarżonemu czyn (karą pozbawienia wolności w wymiarze od 6 miesięcy do 8 lat), całokształt okoliczności sprawy przemawia za orzeczeniem wobec T. D. tej kary w wymiarze wprawdzie przekraczającym ustawowe minimum, ale nie w znaczącym stopniu i uznał, że 1 rok pozbawienia wolności będzie karą pozwalającą na realizację jej celu wychowawczego wobec oskarżonego. Słusznie Sąd wziął pod uwagę umyślność naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez wysokie przekroczenie prędkości, a także jazdę częściowo niesprawnym samochodem (bez upewnienia się przed rozpoczęciem jazdy, czy jest on sprawny, zwłaszcza w zakresie układu tak podstawowego jak układ hamulcowy), jak również

spowodowanie najpoważniejszego ze skutków, przewidzianych w znamionach występku z art. 177 § 2 kk. Słusznie też wziął pod uwagę wszystkie ustalone w toku postępowania okoliczności łagodzące. Jak już wskazano, Sąd nienależycie wziął jednak pod uwagę cele kary. W sytuacji wysokiego stopnia winy (bardzo duże przekroczenie prędkości mimo niesprawności układu hamulcowego) oraz najwyższy z możliwych i przewidzianych w art. 177 § 2 kk skutków (przy braku ustaleń co do ewentualnego przyczynienia się pieszej do zdarzenia) wymierzenie oskarżonemu kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania nawet na maksymalny, ale relatywnie krótki okres 3 lat i nawet z orzeczeniem kary grzywny, w społecznym odbiorze klócić się będzie z ideą kary sprawiedliwej, adekwatnej do niebezpiecznej jazdy pojazdem, stanowiącym zagrożenie samo w sobie. Zachowanie oskarżonego po zdarzeniu i w toku postępowania może wprawdzie przemawiać za tym, że zrozumiał on już naganność swego postępowania i zapewne nie popełni, zwłaszcza umyślnie, nowego przestępstwa, jednakże możliwość warunkowego zawieszenia wykonania kary po myśli art. 69 § 1 kk zależy także od ustalenia, czy takie rozstrzygnięcie byłoby wystarczające dla osiągnięcia wobec sprawcy wszystkich celów wymierzonej mu kary. W ocenie Sądu odwoławczego za słuszny należało uznać zarzut skarżących, że kara, która nie będzie wykonywana, bo pozostać ma w zawieszeniu, nie równoważy całokształtu tragicznych i bolesnych dla oskarżycieli posiłkowych następstw utraty osoby najbliższej. Dlatego też w pierwszej kolejności stwierdzić należało, że

wymierzona oskarżonemu kara nie powinna być orzekana z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Co do samego jej wymiaru, uznać już należało, że rok pozbawienia wolności nie jest karą rażąco łagodną (a tylko w takim przypadku zarzut rażącej niewspółmierności kary mógłby zostać uwzględniony). Na tle szerokiego spektrum możliwych okoliczności spowodowania wypadku drogowego ze skutkiem śmiertelnym i okoliczności właściwości osobistych oraz zachowania sprawcy po zdarzeniu i w trakcie postępowania słusznie Sąd I instancji uznał, że całokształt tych okoliczności w sprawie niniejszej nie uzasadnia sięgania po silniejszy, bardziej długotrwały środek oddziaływania penitencjarnego. Sąd musi miarkować wymiar kary, pozostawiając te oscylujące w pobliżu maksimum dla takich sprawców, którzy bardziej rażąco łamią przepisy ruchu drogowego (np. omijając z dużą prędkością inne pojazdy na przejściu dla pieszych przy czerwonym świetle), powodując śmierć kilku osób (np. rodziny z małymi dziećmi), którzy nie wykazują żadnej skruchy i na różne sposoby przeciwdziałają poniesieniu za swój czyn jakiegokolwiek odpowiedzialności, a przestępstwo takie popełniają po raz kolejny (choć nie w warunkach recydywy penitencjarnej) itd. Wyższe kary właściwe będą dla sprawców zdemoralizowanych, niepoprawnych, których rzeczywiście trzeba na dłuższy czas eliminować ze społeczeństwa, by zapewnić mu bezpieczeństwo. Słusznie Sąd I instancji uznał, że wobec oskarżonego taka potrzeba nie zachodzi, bo dłuższa kara pozbawienia wolności byłaby już nie

należną odpłatą, a odbiegającą od celów kary zemstą.

Powyższe uwagi odnoszą się równocześnie do zarzutu, dotyczącego wymierzonego środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów. Orzeczenie tego środka nie było obligatoryjne, ale słusznie Sąd I instancji uznał, że z uwagi na umyślność i stopień naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym zachodzi potrzeba wyeliminowania oskarżonego z ruchu drogowego – i sam fakt orzeczenia tego środka uwzględnia już okoliczności, wskazywane w apelacji jako argumenty za podwyższeniem jego wymiaru. Celem tego środka nie jest bezwzględne, dożywotnie uniemożliwienie sprawcy zgodnego z prawem kierowania pojazdami, ale racjonalna, czasowa ochrona społeczeństwa przed ryzykiem ponownego popełnienia przez tego samego sprawcę nowego przestępstwa, jak również ukształtowanie u tegoż sprawcy przekonania o konieczności bezwzględnego przestrzegania przepisów ruchu drogowego. Zakaz prowadzenia pojazdów nie biegnie w okresie odbywania kary pozbawienia wolności. Faktycznie więc okres zakazu jest wydłużany o czas odbywania kary. Orzeczone przez Sąd I instancji trzyletni okres, przez jaki oskarżony nie będzie mógł kierować pojazdami, w ocenie Sądu Odwoławczego będzie wystarczający zarówno z punktu widzenia ochrony społeczeństwa, jak i ze względu na indywidualne oddziaływanie na oskarżonego. Skarżący we wniesionej apelacji skupił się na kontestowaniu wymiaru kary pozbawienia wolności oraz orzeczenia o warunkowym zawieszeniu jej wykonania,

nie przedstawiając przekonujących argumentów, przemawiających przeciwko zaskarżonemu rozstrzygnięciu w części dotyczącej środka karnego, co tym bardziej sprawia, że argumentacji Sądu meriti nie można uznać w świetle apelacji za mniej przekonującą. Wykazaniu okoliczności obciążających oskarżonego jako kierowcę miał służyć wniosek dowodowy o uzyskanie pełnych informacji historycznych o jego ewentualnych wykroczeniach drogowych, jednak został on oddalony, bowiem przy wykroczeniach (podobnie jak przy przestępstwach) istnieje instytucja zatarcia ukarania (a i punkty karne są usuwane z rejestru), a w aktach sprawy znajduje się odpowiednia informacja w tym zakresie. Poszukiwanie danych z okresu wcześniejszego (jak żądanie akt spraw karnych mimo informacji z KRK o niekaralności) byłoby więc sprzeczne z ideą zatarcia, zgodnie z którą ukaranie uważa się za niebyłe i nie można z takiego zatartego ukarania wywodzić żadnych skutków.

Ad 2. Wbrew zarzutowi nie można uznać, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku jest lakoniczne w znaczeniu niemożności odtworzenia rozważań Sądu I instancji. Zmiana sposobu sporządzania uzasadnień wyroków nie była zmianą jedynie kosmetyczną, mającą na celu wyłącznie wtłoczenie wszystkich rozważań w odpowiednie tabelki. Już od 1 lipca 2015 r. obowiązuje zmieniony zapis, że uzasadnienie winno być zwięzłe, wobec czego skarżący nie może wymagać, by Sąd snuł rozważania np. co do tego, dlaczego – jak w zarzucie - wcześniejsza niekaralność

(okoliczność łagodząca) nie jest okolicznością obciążającą, dlatego karą właściwą jest kara 1 roku pozbawienia wolności, a nie kara w wymiarze 2 lat, 3 lat czy 4 lat, jak też by przedstawiał nie tylko okoliczności sprawy niniejszej, ale też innych spraw, by przeprowadzać analizę porównawczą. Uzasadnienie sądu I instancji jest zwarte, zawiera wszelkie elementy niezbędne dla weryfikacji prawidłowości oceny dowodów, ustaleń faktycznych, ich subsumpcji względem norm prawnych i zastosowania dyrektyw wymiaru kary (nota bene skorygowanych przez Sąd odwoławczy, jednak nie ze względu na brak stosownych rozważań). Zauważyć przy tym należy, że pisemne uzasadnienie wyroku jest jedynie skrótowym podsumowaniem procesu wyrokowania i by zarzut uchybienia procesowego w postaci niedociągnięcia w jego redagowaniu, będącym zdarzeniem wtórnym wobec wydania wyroku, był zasadny, należałoby wykazać, że miało to wpływ na merytoryczną treść wyroku. Skarżący temu wymogowi jednak nie sprostął, zasadniczo przedstawiając argumenty dotyczące wymiaru kary, a nie wpływu treści uzasadnienia na samo rozstrzygnięcie.

Wniosek

1. O zmianę wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu bezwzględnej kary pozbawienia wolności w wymiarze 3 lat oraz orzeczenie środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów na okres 7 lat

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

<p>2. Alternatywny o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Ad 1. Jak wskazano powyżej, zasadnym był zarzut apelacji w części, dotyczącej warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności, wobec czego wniosek (choć nie wyartykułowany w apelacji, ale wynikający z brzmienia wniosku o wymierzenie wyższej kary bez warunkowego zawieszenia jej wykonania) o zmianę wyroku poprzez uchylenie orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności, należało uwzględnić. Wobec bezzasadności zarzutów w pozostałym zakresie wniosek o podwyższenie wymiaru kary pozbawienia wolności nie mógł być uwzględniony.</p> <p>Ad 2. Skarżący nie wykazał zaistnienia przesłanek uchylenia wyroku, określonych w art. 438 kpk, Sąd nie stwierdził również zaistnienia okoliczności wskazanych w art. 439 kpk.</p>		

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>		
<p>1.</p>	<p>Konieczność zmiany wyroku I instancji w części, wynikającej z orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności</p>	
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>		

<p>Wobec uchylecia orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności, przy braku wniosków apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego w tym zakresie, należało uchylić również orzeczenie o wymierzonej na podstawie art. 71 § 1 kk karze grzywny i o środku probacyjnym, zaś okres zatrzymania zaliczyć nie na poczet kary grzywny, ale na poczet kary pozbawienia wolności.</p>	
<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>	
<p>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>1.</p>	Przedmiot utrzymania w mocy
<p>Rozstrzygnięcie o winie, kwalifikacji prawnej oraz wymiar kary pozbawienia wolności oraz środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów</p>	
<p>Zwięźle o powodach utrzymania w mocy</p>	
<p>Niezasadność zarzutów apelacji i brak innych okoliczności, podlegających uwzględnieniu z urzędu</p>	
<p>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>1.</p>	Przedmiot i zakres zmiany
<p>- uchylenie orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności,</p> <p>- uchylenie orzeczenia o wymierzonej na podstawie art. 71 § 1 kk karze grzywny i o środku probacyjnym,</p> <p>- zaliczenie okresu zatrzymania nie na poczet kary grzywny, ale na poczet kary pozbawienia wolności</p>	
<p>Zwięźle o powodach zmiany</p>	

Jak w punktach o zasadności zarzutu i okolicznościach uwzględnionych z urzędu	
---	--

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia	
1.1.	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia	
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia	
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia	
4.1.	# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia	
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania	
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku	

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
III	Wobec zmiany w zakresie „kary zasadniczej”, tj. wobec uchylecia rozstrzygnięcia dot. kary grzywny, od oskarżonego należało orzec nową opłatę za obie instancje – oraz wobec uwzględnienia apelacji na jego niekorzyść – obciążyć go wydatkami postępowania odwoławczego.

7. PODPIS

1.3. Granice zaskarżenia		
Kolejny numer załącznika	1	
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego	
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wymiar kary pozbawienia wolności, wymiar środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów, orzeczenie o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności	
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść	# w całości	
# na niekorzyść		

# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		

#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana